

Nr 48.

Ankom till riksdagens kansli den 8 november 1940 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående reglering av vissa sjöar inom Indalsälvens regleringsområde.

(2:a avd.)

I propositionen nr 50 har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 18 oktober 1940, föreslagit riksdagen att *dels* bemyndiga Kungl. Maj:t medgiva vattenfallsstyrelsen att å kronans vägnar deltaga i de i statsrådsprotokollet omnämnda regleringarna av sjöarna Näckten, Storrensjön, Juveln, Anjan och Kallsjön inom Indalsälvens flodområde, *dels* till reglering av sjöarna Näckten, Storrensjön, Juveln, Anjan och Kallsjön å tilläggsstat I till riksstaten för budgetåret 1940/41, å kapitalbudgeten under rubrik Statens affärsverksfonder, Statens vattenfallsverk, anvisa ett reservationsanslag av 450,000 kronor, *dels ock* medgiva att för ifrågavarande regleringsföretag må disponeras ej mindre av statens vattenfallsverks driftmedel 50,000 kronor än även av till vattenfallsstyrelsens förfogande stående likvida medel, som uppstått genom avsättningar till statens vattenfallsverks förnyelsefond, det belopp, som erfordras för att förskottera den å kronan preliminärt belöpande andelen i de kostnader för regleringarna, vilka ägarna till ännu ej färdigställda kraftanläggningar i Indalsälven äro skyldiga utgiva i den mån anläggningarna tagas i bruk.

Kungl. Maj:ts förslag grundar sig på en av vattenfallsstyrelsen den 2 september 1940 gjord framställning. Styrelsen framhåller däri, bland annat, att vid undersökningar, som utförts av Indalsälvens regleringsförening, hade det visat sig möjligt att genom omedelbar reglering av sjöarna Näckten, Storrensjön, Juveln, Anjan och Kallsjön vinna cirka 40 miljoner kilowattimmar under år 1940/41 och — på grund av tillkommande utbyggnader — ungefär dubbla beloppet per år under de följande åren. Kostnaden per kilowattimme bleve synnerligen låg, nämligen ungefär 0,25 öre per kilowattimme. Dessa regleringsföretag hade därför igångsatts och före 1940 års vårflod fullbordats i sådan utsträckning, att magasinerna delvis kunnat fyllas.

Styrelsen, som hemställer om bemyndigande att deltaga i regleringen av nämnda sjöar, yttrar rörande finansieringen av statens kostnader härför i fortsättningen följande.

Den på vattenfallsstyrelsen såsom ägare till kraftstationen vid Stadsforsen med hänsyn till båtnaden fallande slutliga kostnadsandelen är beräknad till 500,000 kronor. Därav avser ett belopp av 450,000 kronor permanenta anordningar. Denna kostnad anser vattenfallsstyrelsen böra täckas med anslagsmedel, under det att ett belopp av 50,000 kronor såsom avseende provisoriska anläggningar, vilka få användning endast under de närmaste åren, bör utgå av driftmedel. Under budgetåret 1940/41 blir den på styrelsen fallande kostnadsandelen emellertid större, nämligen cirka 980,000 kronor, därför att regleringarna då, innan pågående andra utbyggnader blivit färdiga, nyttiggöras proportionsvis mera i stadsforsstationen. Skillnadsbeloppet, 480,000 kronor, kommer, upplyser vattenfallsstyrelsen, att återbetalas till huvudsaklig del under budgetåret 1941/42 och återstoden under budgetåret 1942/43. Styrelsen anser det därför önskvärt, att detta belopp förskötteras medelst förnyelsefondsmedel.

Riksräkenskapsverket har i utlåtande den 9 oktober 1940 icke funnit anledning till erinran mot det föreslagna sättet för finansieringen av kostnaderna för kronans deltagande i vattenregleringen.

Föredragande departementschefen anför för egen del följande.

Tillgången å den genom vattenkraft alstrade elektriska energien har sedan relativt lång tid tillbaka icke motsvarat efterfrågan på elektrisk kraft. Skillnaden har därför måst utfyllas genom kraftleveranser från, bland annat, den med kol drivna ångkraftstationen i Västerås. Särskilt under nu rådande förhållanden med viss brist å kolbränsle är det därför angeläget att utvinna ytterligare energi ur landets vattenkrafttillgångar. Den i början av innevarande år påbörjade regleringen av sjöarna Näckten, Storrensjön, Juveln, Anjan och Kallsjön i Indalsälvens flodsystem ingår som ett led i strävandena att öka energitillgången.

Av vattenfallsstyrelsens redogörelse i ärendet framgår, att avsevärda energitillskott skulle vinnas genom regleringarna och att kostnaden härför, räknad per kilowattimme, skulle bliva fördelaktig. Regleringarna synas därför böra fullföljas och givas permanent karaktär i den omfattning, som regleringsföreningen förutsatt. Den å kronan omedelbart belöpande kostnaden för regleringarna är beräknad till 980,000 kronor. Av detta belopp komma emellertid under de närmaste åren 480,000 kronor att återbäras till kronan såsom belöpande å pågående men ännu ej färdiga, andra än kronan tillhöriga utbyggnader i Indalsälven. Vattenfallsstyrelsens förslag i fråga om finansieringen av det förenämnda beloppet å 980,000 kronor, vilket lämnats utan erinran av riksräkenskapsverket, vill jag biträda.

Utskottet.

Utskottet tillstyrker bifall till Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:ts medgiva vattenfallsstyrelsen att å kronans vägnar deltaga i de i statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden den 18 oktober 1940 omenämnda regleringarna av sjöarna Näckten, Storrensjön, Juveln, Anjan och Kallsjön inom Indalsälvens flodområde;

b) till *Reglering av sjöarna Näckten, Storrensjön, Juveln, Anjan och Kallsjön* såsom kapitalinvestering i Statens affärsverksfonder under rubrik Statens vattenfallsverk å tilläggs-

stat I för budgetåret 1940/41 anvisa ett reservationsanslag av 450,000 kronor;

c) medgiva att för ifrågavarande regleringsföretag må disponeras ej mindre av statens vattenfallsverks driftmedel 50,000 kronor än även av till vattenfallsstyrelsens förfogande stående likvida medel, som uppstått genom avsättningar till statens vattenfallsverks förnyelsefond, det belopp, som erfordras för att förskottera den å kronan preliminärt belöpande andelen i de kostnader för regleringarna, vilka ägarna till ännu ej färdigställda kraftanläggningar i Indalsälven äro skyldiga utgiva i den mån anläggningarna tagas i bruk.

Stockholm den 8 november 1940.

På andra särskilda utskottets vägnar:

J. B. JOHANSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Johansson* i Fredrikslund, *Åkerberg*, *Oscar Olsson*, *Nilsson* i Malmö, *Gabrielsson*, *von Stockenström*, *Berling*, *Anderberg*, *Ekströmer*, *Andersson* i Rixö, *von Heland* och *Gustaf Elofsson*; samt

från andra kammaren: herrar *Skoglund*, *Jonsson* i Eskilstuna, *Andersson* i Falkenberg, *Ward*, *Lindberg* i Umeå, *Bergström*, *Mårtensson*, *Carlström* i Södergården, *Lundberg*, *Andersson* i Malmö, *Pettersson* i Rosta och *Pettersson* i Dahl.
